



Eremitori de Sant Marc de Cal Bassacs

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: a l'església de Sant Marc de Cal Bassacs
Emplaçament Accés per pista forestal que surt del carrer de darrera església Santa Maria de Cal Bassacs.

Coordenades:

Latitud: 42.0187
Longitud: 1.87695
UTM Est (X): 407018
UTM Nord (Y): 4652462

Classificació

Número de fitxa 08092 - 176
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Medieval Pre-romànic
Segle X
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL, núm. 1652-I, 09/07/2008
Número inventari si. IPA 3317
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Plaça Palau, 1. Solsona
Fitxes associades:

[Sant Marc de Cal Bassacs](#)

[Sant Marc de Cal Bassacs](#)

Descripció

Es tracta d'un bloc de pedra de tipus sorrenc al qual, en època medieval, s'hi construí adossada una petita església (capella); es creu que inicialment aquest roc probablement va ser emprat com a ermitori.

Posteriorment, amb la construcció de la capella passà a tenir funcions d'absis.

Exteriorment aquesta roca mostra una forma que tendeix a piramidal, en la que destaca que aproximadament a la zona central hi ha una petita finestra, en part excavada en la mateixa roca i en part construïda amb carreus i morter. Aquesta finestra està emmarcada per carreus de pedra més o menys ben tallats i polits, un per costat, és feta a manera d'espitllera d'una esqueixada simple. També en la cara externa del bloc es poden observar la presència d'alguns encaixos i rebaixos a la superfície del penyal. Des de l'interior de la nau l'església, la roca mostra un gran rebaix conformant un espai buit a manera d'absis, amb la part superior en forma de coberta de mitja cúpula tot definint un arc de mig punt a la part frontal. Les mides aproximades de la planta de l'absis són uns 3 metres i mig d'ample i de fondària, defineix una planta en forma de semicercle realçat. En la superfície de l'interior de l'absis es poden observar les marques produïdes per les eines en el treball de picat de la roca per extreure pedra i allisar la superfície. Actualment l'espai s'utilitza com altar, tot i que durant anys va fer funcions de sagristia, disposant d'un envà que separava aquest de la nau.

Història

Es creu que un primer període, que s'inscriuria dins el període preromànic, segurament al segle X, aquest roc podria haver estat emprat com a ermitori. Posteriorment, en època romànica sembla que es va construir una primera església, moment en que el roc passà a tenir funcions d'absis, passant a conformar la capçalera del temple. En el període medieval, l'església experimentaria diferents modificacions, constatant una actuació destacada al segle XIV. De tota manera, l'actual temple és una estructura essencialment barroca dels segles XVIII i XIX, però que mostra i aprofita restes d'estructures i fases constructives anteriors. A nivell documental es conserven poques referències conegudes de l'església de Sant Marc; d'època medieval consten l'establiment d'un benefici sacerdotal i diverses deixes per misses en testaments dels segles XIV i XV. La majoria de notícies es remunten a l'època moderna i contemporània.

Bibliografia

- BUSQUETS I CASTELLA, J. (2005): La parròquia de Gironella: mil anys d'història. Berga: Àmbit de Recerques del Berguedà i Centre d'Estudis musicals del Berguedà "L'Espill".
- BUSQUETS I CASTELLA, J. (2012): L'Església de Santa Maria de Cal Bassacs. Edita: Parròquia de Santa Maria de Cal Bassacs.
- BUSQUETS I CASTELLA, J.; MONTAÑA, D.; PUJOL, J.; SERRA, R.: (1999): Gironella. Notes històriques. Calaf: Edicions del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà, Col·lecció L'Escambell, núm. 12.
- GAVIN, J. M. (1985): Inventari d'esglésies. Núm. 17. Berguedà. Barcelona, Arxiu Gavin.

- S/A. (1993): Cent imatges per a la història: Gironella, 1885-1973. Gironella: Associació Cultural El Vilatà; col·lecció l'escambell, 4.
- SANTANDREU, M.D. (1983): "Els grafits de Sant Marc de cal Bassacs" a El Vilatà, número 25.
- SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.
- SITJES i MOLINS, X. (1977): Les esglésies pre-romàniques del Bages, Berguedà i Cardener. Manresa, Caixa d'Estalvis de Manresa.
- VIGUÉ, J. i BASTARDES, A. (1978): El Berguedà. Monuments de la Catalunya Romànica 1. Barcelona, Artestudi Eds.
- VVAA (1985): Catalunya Romànica. XII. El Berguedà, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana.
- VVAA (1994): Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, volum 5, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.





